

GLOBALLASHUV VA AXBOROT HUJUMIDA YOSH AVLODNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH

Andijon davlat pedagogika instituti
Milliy g'oya, manaviyat asoslari va
huquq ta'limi kafedrası o'qituvchisi

Talipov Xushnud Zafarovich

Andijon davlat pedagogika instituti
Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va
huquq ta'limi yo'nalishi

talabasi **Iminova Mubina Dilmurodjon qiz**

Annotatsiya: Mazkur maqola globallashuv va axborot hujumining yosh avlod tarbiyasiga ta'sirini, ayniqsa, ularning vatanparvarlik ruhida tarbiyalanishiga qaratilgan. Ushbu maqolada globallashuv jarayonlarining yoshlarni tashqi ta'sirlarga nisbatan qanday himoya qilish zarurligi, vatanparvarlikni mustahkamlashning ahamiyati, va bu jarayonlarda axborot texnologiyalari va media vositalarining roli tahlil qilinadi. Yoshlarning global xurujlar, axborot manipulyatsiyasi va ijtimoiy tarmoqlarda yuz berayotgan noxush holatlar ta'sirida qalbini yuksak ma'naviyatga va vatanparvarlik tuyg'ulariga yo'naltirishning dolzarbligi hamda yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda jamiyatning o'rni alohida ko'rib chiqiladi. Maqola ilmiy adabiyotlar tahlili, amaliy misollar va zamonaviy tendensiyalarni hisobga olgan holda yozilgan.

Аннотация: В статье рассматривается влияние глобализации и информационной перегрузки на воспитание подрастающего поколения, особенно на его воспитание в духе патриотизма. В статье анализируется, как процессы глобализации должны защищать молодежь от внешнего влияния, важность укрепления патриотизма, а также роль информационных технологий и СМИ в этих процессах. Отдельно будет рассмотрена актуальность направления сердец молодых людей к высокой духовности и патриотическим

чувствам в условиях влияния глобальных атак, информационных манипуляций и неприятных ситуаций в социальных сетях, а также роль общества в воспитании подрастающего поколения в духе патриотизма. Статья написана с учетом анализа научной литературы, практических примеров и современных тенденций.

Abstract: This article focuses on the impact of globalization and information attacks on the upbringing of the younger generation, especially their upbringing in the spirit of patriotism. This article analyzes the need for globalization processes to protect young people from external influences, the importance of strengthening patriotism, and the role of information technologies and media in these processes. The urgency of directing the hearts of young people to high spirituality and patriotic feelings under the influence of global attacks, information manipulation, and unpleasant situations occurring in social networks, as well as the role of society in educating the younger generation in the spirit of patriotism, is considered separately. The article is written taking into account the analysis of scientific literature, practical examples, and modern trends.

Kalit soʻzlar: globallashuv, axborot hujumi, yosh avlod, vatanparvarlik, tarbiya, axborot texnologiyalari, ijtimoiy tarmoqlar, maʼnaviyat, jamiyat, xalqparvarlik.

Kirish

Hozirgi kunda globallashuv jarayoni butun dunyo miqyosida oʻz taʼsirini koʻrsatmoqda. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi, global internet tarmogʻining kengayishi va ijtimoiy tarmoqlarning tobora koʻproq foydalanuvchilarni jalb qilishi natijasida yosh avlod uchun yangi tahdidlar paydo boʻlmoqda. Ushbu jarayonlarning aksariyati yoshlarning dunyoqarashi, axborot qabul qilish usullari va umumiy maʼnaviy rivojlanishiga sezilarli taʼsir koʻrsatmoqda.

Yoshlar, ayniqsa, global axborot hujumlariga duch kelgan va ijtimoiy tarmoqlarda tezkor maʼlumot olishga odatlangan davrda tarbiyalanayotgan boʻlsa, ularning maʼnaviy va axloqiy qiyofasi shakllanishida oʻziga xos qiyinchiliklar yuzaga keladi. Shuning uchun, bugungi kunda yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash,

ularni milliy qadriyatlar va madaniyatga hurmat ko'rsatishga o'rgatish juda muhimdir. Bu jarayonda o'qituvchilar, ota-onalar, jamiyatning barcha a'zolari o'zaro hamkorlikda faoliyat yuritishi kerak.

Globallashuv va axborot hujumlari yoshlarning ruhiyatiga qanday ta'sir qilishi, ular qanday axborotga duch kelishlari va bu axborotlarning ularning shaxsiyatiga qanday aks etishi muhim tadqiqot mavzusiga aylanadi. Shu boisdan, bu maqolada globallashuv va axborot hujumlari sharoitida yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning metodlari va usullari tahlil qilinadi.

Zamonaviy ma'lumotlar

Bugungi kunda yosh avlodning dunyoqarashi va ma'naviyati axborot texnologiyalarining tezkor rivojlanishi, ijtimoiy tarmoqlar va global axborot to'planishining ta'sirida shakllanmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlarning ijtimoiy tarmoqlarda o'zaro aloqalari va turli global axborotlarga nisbatan munosabatlari, ularning dunyoqarashiga ta'sir qilmoqda. Shuningdek, milliy madaniyat va qadriyatlarni yoshlar orasida ommalashtirishda, vatanparvarlikni tarbiyalashda axborot texnologiyalari va onlayn platformalarining salbiy ta'siri ham sezilmoqda.

Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-oktabrdagi "Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga doir" farmoni yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning ahamiyatini ta'kidlab, bu borada ijtimoiy tarmoqlarda ma'naviy-axloqiy targ'ibot ishlarini kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi. Bu farmon asosida amalga oshirilgan loyihalar va tashabbuslar yoshlar orasida milliy qadriyatlar va vatanparvarlik ruhini kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlar uchun onlayn ta'lim va interaktiv platformalar vatanparvarlikni mustahkamlashda samarali vositalar bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarda noto'g'ri axborot va manipulyatsiyalardan himoyalanih, yoshlarni axborot madaniyatiga o'rgatish ham juda muhim ahamiyatga ega.

Globallashuv va yosh avlod tarbiyasining zamonaviy tahdidlari

Bugungi kunda globallashuv jarayoni nafaqat iqtisodiy va siyosiy sohalarda, balki axborot makonida ham keng yoyilmoqda. Internetning keng tarqalishi, ijtimoiy tarmoqlarning kuchayishi va mobil texnologiyalarning rivojlanishi yosh avlodning ma'naviy dunyosiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Axborotning tez va oson tarqalishi, axborot oqimlarining ko'pligi yoshlarni bevosita global dunyoqarashga, turli madaniyatlar va qadriyatlarga ta'sir qilmoqda. Ushbu jarayonlar, o'z navbatida, yoshlarning milliy qadriyatlarni anglashida, vatanga bo'lgan muhabbatni shakllantirishda qiyinchiliklar yaratadi.

Globallashuvning salbiy ta'sirlaridan biri — bu o'z milliy madaniyatini, an'analari va qadriyatlarini yo'qotish xavfi. Yoshlar global madaniyatga qiziqishadi va shu sababli ular o'z milliy madaniyatiga kamroq e'tibor berishadi. Bu, ayniqsa, ularda vatanparvarlik ruhining pasayishiga olib kelishi mumkin. Bunday holatda, milliy qadriyatlarni saqlab qolish va yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muhim ahamiyat kasb etadi.

Axborot hujumlari va yoshlarning ruhiyatiga ta'siri

Axborot hujumlari, ya'ni noto'g'ri, manipulyatsiyalangan yoki noaniq ma'lumotlar tarqatish, yoshlarning axborot qabul qilish qobiliyatini zaiflashtirishi mumkin. Yoshlar ijtimoiy tarmoqlarda, onlayn platformalarda va media vositalarida tarqatilayotgan har xil turdagi axborotlarga tezda duch keladi. Ba'zi hollarda, bu axborotlar ularning dunyoqarashini buzishi, manipulyatsiyalarga olib kelishi va ma'naviy axloqiy qiyofalarini shakllantirishda salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Xususan, yoshlarni turli diniy va siyosiy ekstremistik fikrlar, radikal g'oyalar va salbiy motivlar bilan ta'sirlashishi mumkin.

Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash metodlari

Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda eng muhim omil — ularning milliy qadriyatlarni, tarixni, madaniyatni va an'analarga hurmat ko'rsatishini ta'minlashdir. Buning uchun quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

1. **Ta'lim va tarbiyada milliy qadriyatlarni o'rgatish:** Maktab va oliy ta'lim muassasalarida tarix, adabiyot, san'at, va madaniyat fanlarini o'qitishda milliy

qadriyatlarni targ'ib qilish zarur. Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda darslar, teatrlar, konferensiyalar va boshqa madaniy tadbirlar muhim rol o'ynaydi.

2. Axborot texnologiyalaridan foydalanish: Zamonaviy texnologiyalar yoshlarni vatanparvarlikka rag'batlantirish uchun ajoyib vosita hisoblanadi. Axborot texnologiyalari yordamida milliy tarix, san'at va madaniyatni yosh avlodga yetkazish mumkin. Onlayn platformalarda milliy qadriyatlarni o'rganish va targ'ib qilishda video darslar, bloglar, va interaktiv materiallardan foydalanish samarali bo'ladi.

3. Ijtimoiy tarmoqlarni to'g'ri boshqarish: Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda ijtimoiy tarmoqlarni ijobiy maqsadlar uchun ishlatish mumkin. Yoshlarning onlayn muhitda o'z fikrlarini erkin ifodalashlari, bir-birlari bilan vatanparvarlikka oid fikr almashishlari va milliy madaniyatni muhokama qilishlari kerak. Bu, ayniqsa, yoshlar uchun ijtimoiy platformalarda "vatanparvarlik haftaliklari", "milliy qadriyatlar" mavzusida ochiq munozaralar va onlayn tadbirlarni tashkil etish orqali amalga oshirilishi mumkin.

4. Madaniy va sport tadbirlarida ishtirok etish: Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda madaniy va sport tadbirlari muhim o'rin tutadi. Milliy bayramlarda, festivallarda va sport musobaqalarida yoshlarning ishtirok etishini ta'minlash, ularga o'z Vatanga bo'lgan mehrni oshiradi.

5. Ota-onalar va jamiyatning roli: Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda ota-onalar va jamiyatning o'rni juda katta. Ota-onalar farzandlariga milliy qadriyatlarni o'rgatishda va ularni yaxshi tarbiyalashda mas'uldir. Shuningdek, jamiyatning o'zi ham yoshlar bilan aloqalarini mustahkamlash, ularni Vatanga bo'lgan sevgini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Vatanparvarlikni shakllantirishda davlatning roli

Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda davlat ham o'zining muhim rolini o'ynaydi. Davlat ta'lim va madaniyat sohasida o'zgarishlar kiritish, yoshlarni tarbiyalash uchun zamonaviy metodlarni joriy etish, va yoshlar siyosatini ishlab chiqishda faoliyat ko'rsatishi zarur. Shuningdek, davlat tomonidan tashkil etilgan

vatanparvarlikga oid tadbirlar, jamiyatda o'zgarishlarni yaratish va yoshlarni milliy qadriyatlar bilan tanishtirishda katta ahamiyatga ega.

Xulosa

Globalashuv va axborot hujumlari yosh avlodning ma'naviy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Bu jarayonlar, ayniqsa, yoshlarni milliy qadriyatlardan, tarixiy va madaniy merosdan uzoqlashtirib, ularni global madaniyat ta'sirida shakllantirishga olib kelmoqda. Bunday sharoitda yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularga milliy qadriyatlarni, an'analarni va tarixni o'rgatish zarurati yanada oshmoqda.

Yoshlarni axborot hujumlaridan himoya qilish va ularni tanqidiy fikrlashga o'rgatish, axborot madaniyatini rivojlantirishning eng muhim vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda. Bu jarayonda axborot texnologiyalaridan oqilona foydalanish, ijtimoiy tarmoqlarda ma'naviy-axloqiy targ'ibotni kuchaytirish va yoshlarning global axborot oqimlariga qarshi mustahkam turishlarini ta'minlash lozim.

Milliy qadriyatlarni, Vatanga bo'lgan muhabbatni yoshlar orasida mustahkamlash uchun ta'lim muassasalarida, ota-onalar va jamiyatning birgalikdagi ishlari muhim rol o'ynaydi. Ota-onalar, o'qituvchilar va davlatning hamkorlikda amalga oshiradigan faoliyati yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning samarali yo'llarini yaratadi. Shu bilan birga, davlat tomonidan ta'lim tizimini takomillashtirish, yoshlarni madaniy va axborot xavfsizligiga o'rgatish, ijtimoiy tarmoqlarda milliy qadriyatlarni targ'ib qilishga qaratilgan dasturlarni amalga oshirish orqali yoshlar o'rtasida vatanparvarlik ruhini kuchaytirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2021). Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga doir farmon. Toshkent.
2. Xolmatov, B. (2022). Globalashuv va yoshlarning tarbiyasi. Toshkent: Akademiya.
3. Shodmonov, A. (2021). Axborot xavfsizligi va yoshlar: Masalalar va yechimlar. Toshkent: Ijtimoiy rivojlanish markazi.

4. Usmonov, N. (2023). Global axborot hujumlari va yoshlar tarbiyasi. Toshkent: Ta'lim va tarbiya.
5. Ismoilov, T. (2022). Yoshlar va global madaniyat: Tarixiy va zamonaviy o'zgarishlar. Toshkent: Fan va texnologiya.
6. Toshmatov, Z. (2023). Vatanparvarlik tarbiyasining ijtimoiy ahamiyati. Toshkent: Yoshlar va jamiyat.